

JURYRAPPORT DIE HAGHE PRIJS 2021-2022

In willekeurige volgorde:

HAAGSCHE QUAESTIES. Cultuur, koninginnen en hofstedelijke perikelen.

Marlies van der Riet

Marlies van der Riet laat in haar proefschrift zien hoe het cultuurbeleid van Den Haag in de periode 1890-1920 ingrijpend veranderde en hoe in deze periode de fundamenteën van modern cultuurbeleid werden gelegd. Door daarbij de Koninklijke Schouwburg als uitgangspunt te nemen, treedt zij in de voetsporen van de grote Van Gelder (archivaris en museumdirecteur) die hier veel over heeft geschreven.

Wat voor theatrale, muzikale en museale infrastructuur heeft een stad nodig? Wie zou daarvan moeten genieten en profiteren? En wie zou daarvoor moeten betalen? Deze nog altijd actuele vragen waren in Den Haag rond 1900 jarenlang een onderwerp van discussie: in de gemeenteraad, de lokale pers, de sociëteiten, koffiehuisen, maar ook aan het hof.

Het grondige speurwerk van Marlies van der Riet toont hoe nieuwe opvattingen gaandeweg ontstonden tussen gemeente, particulieren en verschillende publieksgroepen, waarbij zij veel aandacht geeft aan de rol van koningin-regentes Emma.

Oordeel van de jury

Een intrigerende analyse die het cultuurbeleid in een bredere context zet.

HET KOLONIALE EN SLAVERNIJ VERLEDEN VAN HOFSTAD DEN HAAG.

Onder redactie van Esther Captain, Gert Oostindië en Valika Smeulders.

In opdracht van het Haagse gemeentebestuur schreven 16 deskundigen in een heel toegankelijke stijl over een onderwerp waarvan Den Haag zich lang afzijdig leek te houden. Zij leggen interessante verbanden tussen heden en verleden. Maar er is ook aandacht voor persoonlijke verhalen.

De eminente medewerkers noemen hun werk bescheiden “een verkenning” en “een tussenstand”.

Niet verwonderlijk voor de weduwe van Indië, wordt heel veel aandacht besteed aan die voormalige kolonie, waarvan de sporen nog altijd zo nadrukkelijk zichtbaar en voelbaar zijn in deze stad.

Oordeel van de jury:

Een verzorgde, mooi geïllustreerde uitgave, waarvoor ook flink wat nieuw onderzoek is verricht. Zeker bruikbaar om de interesse van jongeren voor dit onderwerp te stimuleren.

DE MATLAS VAN DEN HAAG,

Fotografie Daniel Heikens, Rein Langeveld, vormgeving Joost Nijhuis

Geen geleerde historische beschouwing over dat typische erfgoed de Haagse Mat. Zelfs geen interviews met kappers.

Maar vooral een lichtvoetig fotoboek, opgezet als een echte atlas, met kaarten, pictogrammen en statistieken. En uiteraard portretten met alle modellen van de Mat. Plus, zoals dat past bij een internationale stad: een Engelse uitgave The Mullet Atlas.

Oordeel van de jury:

Een heel ander soort publicatie dan wat de jury doorgaans onder ogen krijgt. Kort gezegd: geestig en origineel.

MUSEUM IN OORLOG. Kunst in vrijheid, radicaal modern.

Geert Jan Mellink, Lynne van Rhijn

Het heeft niet veel gescheeld of het Kunstmuseum, wereldberoemd om zijn formidabele collectie en zijn schitterende behuizing, was er niet meer geweest. Tijdens de Tweede Wereldoorlog lag het midden in Sperrgebied en precies daar waar de Duitsers de Atlantikwall wilden opwerpen. Met als buur een V2 installatie. Dit boek

is een eerbetoon aan de mensen die dit Haagse kroonjuweel door de oorlog loodsten. En er na de bevrijding een radicaal modern museum van maakten.

Oordeel van de jury:

Een interessante kijk achter de tentoonstellingszalen en daarbij een boeiend inzicht in de interactie van grootheden uit het museum in die vroege periode: Van Gelder – Knuttel - Balfoort en Hefting.

Voortreffelijke research, goed geschreven, en – passend bij dit museum - origineel en zeer schitterend vormgegeven.

WAARHEID, EENVOUD EN KRACHT: HENDRIK JACOB DAMMERMAN 1873-1922.
Architect te 's Gravenhage en Scheveningen aan het begin van de twintigste eeuw.

Yann Martineau.

Hendrik Jacob Dammerman ontwierp bijna 100 woningen en andere gebouwen en drukte daarmee een stempel op het straatbeeld van Den Haag, maar kreeg nooit de aandacht die hij verdient. Het is verbazend en voor ons misschien wel een beetje genant dat het een Fransman is, die deze man en zijn werk aan de vergetelheid heeft ontrukkt. En nog wel om een simpele, heel innemende reden: Yann Martineau vroeg zich af wie de architect kon zijn van zijn eigen huis.

Zijn speurtocht leverde dit boek op. Het werd niet alleen een nauwgezette beschrijving met afbeeldingen van alle Dammerman-huizen, maar ook een interessante schets van het leven van de man. Het is daarmee ook een biografie geworden. Helaas een zeldzaamheid in boeken over Den Haag.

Dammerman was een volgeling van Berlage wiens richtsnoer “waarheid, eenvoud, kracht”, duidelijk zichtbaar is in zijn werk.

Oordeel van de jury:

Een voorbeeldige architectuurstudie, uitstekende research, zeer, zeer goed gedocumenteerd en heel mooi uitgevoerd. Door de schrijver in eigen beheer uitgegeven. Ook in het Frans, als Verite, simplicité et force.

Voorzitter, de jury is ervan overtuigd dat deze vijf publicaties elk op eigen wijze een mooie bijdrage leveren aan de kennis van de geschiedenis van Den Haag. Alle vijf verdienen ze een stevige aanbeveling. Helaas, kan er maar één de winnaar zijn.

In deze envelop vindt u de uiteindelijke conclusie. En een kleine verrassing. De jury heeft het bestuur namelijk gevraagd om 1 van deze publicaties, die strikt genomen niet voldeed aan alle criteria, toch te waarderen met een eervolle vermelding.

Den Haag 13-04-2023